

LEESTEKST MET BEGRIPSOPDRACHTEN EN SLEUTEL

Inleiding

Deze leestekst is een bewerkte tekst van het artikel in De Volkskrant van 24 april ¹. Het doel ervan is om het lezen te verbeteren en de woordenschat te vergroten. Bij deze tekst horen begripsopdrachten en een sleutel.

Volg de volgende tips:

- Lees eerst de tekst zonder een woordenboek te gebruiken.
- Maak daarna de eerste begripsopdracht. Vul in hoeveel procent u van de tekst heeft begrepen.
- Lees dan de tekst opnieuw en zoek de blauwe woorden op in een Nederlands woordenboek en eventueel in een woordenboek in de eigen taal.²
- Noteer in het kort de uitleg en de betekenis van de blauwe woorden bij opdracht 3.
- Lees vervolgens de tekst voor de derde keer en maak begripsopdrachten 3 t/m 5.
- Vul tot slot bij opdracht 6 in hoeveel procent van de tekst u nu begrijpt.

Foto: Marcel van den Bergh

Poolse Nederlanders van de tweede generatie in Breda. Van links naar rechts: Bozena Rijnhout, Ed Cuber, Frans Ruczynski en Roel Noga.

1 S. v. Walsum, Veel Nederlanders hebben nog nooit een Pool van dichtbij gezien, De Volkskrant, 24 april 2018 (bewerkt).

2 Van Dale (Basiswoordenboek) Nederlands, vandale.nl

‘VEEL NEDERLANDERS HEBBEN NOOIT EEN POOL VAN DICHTBIJ GEZIEN’

Nazaten van Poolse bevrijders storen zich aan het negatieve imago van arbeidsmigranten

5

Onbekend maakt onbemind. En dat is precies de reden dat veel Nederlanders **vooroordelen** hebben tegen Poolse arbeidsmigranten. Zijn we als natie dan vergeten hoe belangrijk de Polen sinds de Tweede Wereldoorlog voor ons zijn geweest?

10 De Poolse Nederlanders van de tweede generatie Roel, Ed, Stan en Frans zijn geboren en getogen in Nederland en zij spreken en dromen dus in de taal van dat land. Toch voelen ze zich **gekwetst** als er **oneerbiedig** over Poolse arbeidsmigranten wordt gesproken. Dan worden ze eraan herinnerd dat zij kinderen zijn van Poolse militairen die een belangrijk aandeel hebben gehad in de bevrijding van Nederland en dat ook zij Polen zijn.

15

Die Poolse arbeidsmigranten die door veel Nederlanders als **bron van overlast** worden aangemerkt, zijn dus landgenoten. En over hen wordt vooral negatief gesproken door Nederlanders die nooit een Pool van dichtbij hebben meegemaakt, meent Frans Ruczynski.

20

Zo weet hier vrijwel niemand dat ruim 600 duizend Polen **deel uitmaakten** van de geallieerde strijdkrachten die nazi-Duitsland versloegen. ‘Na de Sovjet-Unie, de Verenigde Staten en Groot-Brittannië was Polen in omvang de vierde geallieerde mogendheid’, vertelt Ruczynski.

25

De Poolse gemeenschap in Nederland bestaat dus echt niet uitsluitend uit arbeidsmigranten en seizoenarbeiders die hier na de openstelling van de Europese arbeidsmarkt in 2004 werk hebben gevonden. Al in de negentiende eeuw **vestigden zich** Poolse mijnwerkers in Limburg en zij brachten ook een rijk verenigingsleven met zich mee.

30

Na de Tweede Wereldoorlog kwamen daar nog vele duizenden **veteranen** bij. Ongeveer de helft van de Poolse soldaten die hielpen bij de bevrijding van Nederland, wilde niet terug naar het **onttakelde** vaderland dat onder Russische invloed kwam. Voor veel Poolse veteranen was Nederland het eindstation van **omzwervingen** die vaak al in 1939, na de bezetting van Polen door nazi-Duitsland en de Sovjet-Unie, waren begonnen.

35

Ook de vader van Ed Cuber (1946) kwam na een **ballingschap** in Siberië in Nederland terecht. ‘Hij droomde van een boterham met suiker’, zegt Cuber. ‘Meer heb ik hem niet horen vertellen over zijn tijd in Siberië.’

40

Als zoon van een Poolse vader en een Nederlandse moeder voelde Ed Cuber zich niet zo sterk verbonden met de Poolse gemeenschap in Breda.

Dat hing, zegt hij, ook samen met ‘de irritaties over en weer’ tussen de Polen die de communistische regering in Warschau niet of wel erkenden.

45

‘Tussen die twee groepen heerste veel **naijver**’, herinnert ook Roel Noga zich. Die **afgunst** nam af toen de openheid van Polen toenam. ‘Vanaf 1959 kon mijn vader, die een **aanhanger** was van de vrije Poolse regering in ballingschap, weer naar Polen reizen.

50

Maar al ver voor de val van de communistische regimes kwam er een kleine **arbeidsmigratie** van Polen naar Nederland op gang. Zo reisde Bozena Rijnhout, die in Polen werkzaam was als financieel manager van een casino, in 1981 naar Nederland ‘om wat bij te verdienen’ en om na een maand of drie weer terug te keren, ‘want ik voelde mij niet onderdrukt in Polen’.

55

De staat van beleg die later dat jaar in Polen werd uitgeroepen, [doorkruiste](#) dit plan.

‘Alle Polen die op dat moment met een tijdelijke verblijfsvergunning in Nederland waren, mochten blijven. Niet lang daarna ontmoette zij haar huidige man, een Nederlandse beroepsmilitair. ‘Tijdens het carnaval. Daar begint bijna elke relatie in het Zuiden.’

60 Inmiddels heeft ook hij ‘een Pools hart’.

Door de komst van arbeidsmigranten is de vergrijzing van de Poolse gemeenschap [gestuit](#).

Bij de zondagse mis zijn tegenwoordig zeker weer 300 Polen aanwezig. ‘Nu de Poolse gemeenschap weer zo groot is, willen oude en nieuwe Polen de Nederlanders iets van hun cultuur laten zien’, zegt Bozena Rijnhout. ‘Zeker nu er geregeld negatief nieuws is over de nationalistische regering in Warschau.

70 Je merkt gewoon dat de laatste tijd anders over Polen wordt gesproken. Om te laten zien dat Polen meer is dan zijn regering, willen we volgend jaar op 29 oktober heel Breda betrekken bij de viering van de 75ste verjaardag van de bevrijding van de stad. We gaan een parade houden op de Grote Markt en we laten grote Poolse artiesten optreden. Daar komen meer contacten tussen Polen en Nederlanders uit voort dan uit een herdenking van twee uur in de stromende regen.’

75 Frans Ruczynski hoopt dat bij die gelegenheid ook het Generaal Maczek³ Memorial, het nieuwe onderkomen van het Maczek Museum, kan worden geopend, een fraai paviljoen aan de rand van het Pools Militair Ereveld. ‘Deze maand moet 70 procent van het benodigde budget binnen zijn. Als dat lukt, kunnen we snel gaan bouwen en krijgt generaal Maczek het monument dat er allang had moeten zijn.’ Er mogen dan veel meer
80 nieuwkomers zijn dan nazaten van Poolse oorlogsveteranen, voor allen is de Tweede Wereldoorlog de kern van [het collectief bewustzijn](#).

3 Generaal Stanislaw Maczek was bevelhebber van de 1^e Poolse Pantserdivisie die een belangrijke bijdrage leverde aan de bevrijding van West Europa en in Nederland vooral bekend werd door de bevrijding van Breda waarvan hij tot ereburger werd benoemd.

BEGRIJSOPDRACHTEN bij 'VEEL NEDERLANDERS HEBBEN NOOIT EEN POOL VAN DICHTBIJ GEZIEN'

Opdracht 1

Lees de tekst eenmaal en kruis daarna het begripspercentage aan.

☐ 10%	☐ 20%	☐ 30%	☐ 40%	☐ 50%	☐ 60%	☐ 70%	☐ 80%	☐ 90%	☐ 100%
------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------

Opdracht 2

Lees dan de tekst opnieuw en zoek de blauwe woorden op in een Nederlands woordenboek en eventueel in een woordenboek in de eigen taal.

- Nazaten _____
- _____
- storen zich aan _____
- _____
- vooroordelen _____
- _____
- gekwetst _____
- _____
- oneerbiedig _____
- _____
- bron van overlast _____
- _____
- deel uitmaakten _____
- _____
- vestigden zich _____
- _____
- veteranen _____
- _____
- onttakelde _____
- _____
- omzwervingen _____
- _____
- ballingschap _____
- _____
- naijver _____
- _____
- afgunst _____
- _____
- aanhanger _____
- _____
- arbeidsmigratie _____
- _____
- gestuit _____
- _____

Opdracht 3

Streep het woord door dat er niet bij hoort.

- 1 nazaten – migranten – kinderen – kleinkinderen
- 2 militairen – veteranen – mijnwerkers – bevrijders
- 3 onbekend – vriendschap – vooroordelen – onbemind
- 4 Sovjet-Unie – Verenigde Staten – Nazi-Duitsland – geallieerde strijdkrachten
- 5 arbeidsmarkt – arbeidsmigranten – seizoenarbeiders – communisme

Opdracht 4

Zet de letter van het juiste antwoord achter de vraag.

- A een bron van overlast.
- B dat je negatief denkt over wat je niet kent.
- C want er leven ook steeds meer jongere Polen in Nederland.
- D in het Nederlands.
- E waren Poolse mijnwerkers in Limburg.

- 1 Onbekend maakt onbemind betekent _____
- 2 De Poolse Nederlanders van de tweede generatie dromen en spreken _____
- 3 Veel Nederlanders zien Poolse arbeidsmigranten als _____
- 4 De eerste arbeiders die zich in Nederland vestigden, _____
- 5 De vergrijzing van de Poolse gemeenschap is gestuit, _____

Opdracht 5

Zoek de antwoorden op in de tekst en zet de regelnummers achter de vraag.

- 1 Wie vestigden zich hier al in de 19e eeuw? Dat staat in r. _____
- 2 Waarom vestigden zich veel Poolse veteranen in Nederland? Dat staat in r. _____
- 3 Waarom kwam Bozena Rijnhout naar Nederland? Dat staat in r. _____
- 4 Hoe wil Bozena Rijnhout het contact tussen Polen en Nederlanders verbeteren? Dat staat in r. _____
- 5 Vindt Frans Ruszynski het erg dat generaal Maczek nog geen monument heeft? Dat staat in r. _____

Opdracht 6

Hoeveel procent van de tekst begrijpt u nu?

- 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

SLEUTEL bij BEGRIPOPDRACTEN:

Opdracht 3: 1 migranten, 2 mijnwerkers, 3 vriendschap, 4 Nazi-Duitsland, 5 communisme
 Opdracht 4: 1-B, 2-D, 3-A, 4-E, 5-C
 Opdracht 5: 1 r.29, 2 r.34-35, 3 r.53, 4 r.70-71, 5 r.79